

Mahir Ünsal Eriş
Kara Yarısı

MAHİR ÜNSAL ERİŞ
KARA
YARISI

Can Çağdaş

Kara Yarısı, Mahir Ünsal Eriş

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2019

6. basım: Şubat 2022, İstanbul

Bu kitabın 6. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Düzeltili: Burçak Başpınar

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-4023-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750740237

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MAHİR ÜNSAL ERİŞ

KARA
YARISI

ÖYKÜ

♥can

Mahir Ünsal Eriş'in Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Sarıyaz, 2019

MAHİR ÜNSAL ERİŞ, 1980'de Çanakkale'de doğdu. Arkeoloji ve tarih okudu. Hayatını çeviriler yaparak ve yazarak sürdürüyor. Gençlerbirliklidir; söyleşi bile güzel. Kitapları: *Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde...* (2012), *Olduğu Kadar Güzeldik* (2013) (60. Sait Faik Hikâye Armağanı), *Dünya Bu Kadar* (2015), *Benim Adım Feridun* (2016), *Öbürküler* (2017).

kardeşim erdal'a
dünyada milyarlarca insan var,
ama bir tek sen benim kardeşimsin.
elbet vardır bunun bir manası.

İçindekiler

burada bir sokak	15
bir sürgün anısı	25
bir pusula	35
istop	39
damat'ın hikâyesi	49
o akşam söyleyecektim	57
çok eski bir yonca	67
tekrur çiftliği	71
makasçı yaşar	79
on iki mehmet	87
Erduran Abi'nin Beni Kurtardığıdır	
ilk masal	97
ortanca masal	103
son masal	109
Dört Şehir	
birinci pavyon	117
ikinci pavyon	123
üçüncü pavyon	129
dördüncü pavyon	135

(...)

*bütün felsefesi dünyaya çarpıp dağılmış
çocukluğumun karar verilmeden yapılmış*

bir hata

*ilkgençliğimin geleceksizlikle geçmiş
olmasına kafa yorarak*

(...)

burada bir sokak

Burada bir sokak var. Uzun, ağaçsız ve derin derin uyuyan arabalarla dolu karanlık bir sokak. Birazdan gün, süt mavi örtüsünü sokağın üzerine serecek, evler ağaracak. Gece, ağır kanatlarını usul usul çırparak batıya doğru süzülecek. Bir yerden kuşların telaşlı sesi çınlayacak. Sonra dev bir kamyon, uykunun ılık bulutları içinden gürültüyle geçerek sokağa girecek. Günün en parlak turuncusunda tulumlar giymiş bıyıklı adamlar incek kamyonundan, asıldıkları demir tutamaklardan kurtularak. Daha arabaları sadık köpekler gibi kapı önlerinde uyuklayan mahallelinin biriktirdiği çöpleri kucaklayıp kamyonu atacaklar. Biri geride kalacak. Elinde çalı süpürgesiyle, sokağın izmaritini sıyırıp peynir tenekesinden küreğine doldura doldura gelecek peşlerinden. Sonra sokak bitecek, kamyon, gürültüsünü alıp köşeyi dönecek, başka kapı önlerinde duraklayacak.

Bir adam görünecek sokağın başında. Yün ceketinin yakalarını yüzüne siper etmiş, elleri pantolon ceplerinde, başka dilden bir şarkı mırıldanarak yürüyecek. Hep bir adım önünden giden nefesini izleyerek işine gidecek. Biraz sessizlik olacak. On dakika. Belki on beş. Sessizliğin arkasından sırtında sazının kılıfıyla bir başka adam görünecek, öncekinin kaybolduğu köşeden soka-

ğa girerek. O şarkı söylemeyecek. Onun şarkı söyleyecek, sırtındaki sazı bir nağmecik daha tımbırdatabilecek dermanı kalmamış. Kılıfın içindeki gürgenden oyulmuş, sarısı kararmış eski bir saz. Baba yadigarı. Onu taşıyan yorgun adamın sırtında karşıdaki apartmana girecek. Apartmanın otomatı bir yanacak, bir sönecek, bir daha yanacak. Bir daha söndüğünde adam evine girmiş olacak, bir daha yanmayacak. Sonra onun bitişiğindeki apartmandan bir adam çıkacak, arkasından genç, tombul karısı ve annesinin tıpkısı tombul kızları. Arabaya binecekler, kızın üstünde okul önlüğü olacak. Araba çalıştıktan sonra biraz bekleyecekler, kaloriferler ısınıp camları içerden buğulayacak. Sonra boğazını temizlemek istermiş gibi bir hırıltıyla araba, bütün gece uyuduğu kaldırımdan doğrulacak, caddeye dönen köşeye varacak. Bir bir çekilmeye başlayacak arabalar kaldırımlardan. Önlüklü çocuklar, takım elbiseli adamlar, çizmeli, eteği ütülü kadınlar, arabalara binip binip gidecekler. Sokak uyanacak.

Sokağın köşesinden bir kepenk gürültüsü yayılacak evlere doğru. Bu, bakkal açıldı demek. Örtüsünü kaldıran dükkânın içinden cılız bir ampul ışığı görünecek belli belirsiz. Önüne ekmek kasaları, gazete balyaları atılmış olacak. Bakkal, onları içeri sürecektir ayağıyla iterek. İş bitince, günün yeterince aydıyna karar verip ampülü söndürecek. Müşterileri gelmeye başlayacak. Sonra diğer dükkânlar açılacak. Diğer uçtaki erkek berberi, köşenin bitişiğindeki elektrikçi, onun yanındaki yorgancı. Bir çıkarak, elindeki kahveci askısıyla çaylar, oraletler, kakaolar taşıyacak hepsine. Bütün bunlar bu sokakta olacak. Biraz sonra başlayacak. Birazdan.

Sonra bir çocuklar belirecek sokakta. Hava bu kadar soğuk olmayacak ama. Belki yaz olacak, belki temmuz, belki akşamüstü. Gölgeler uzamış, kaldırımları ve

asfaltı boyamış olacak. Sokağın sapalığına minnet duyarak taştan kaleler kuracaklar sokağın iki ucuna çocuklar. Çok gelecek gözlerine. Kalelerden birini sokağın yarısına kadar çekecekler. Bu böyle iyi oldu, deyip top oynamaya başlayacaklar. Çünkü sokak bunun içindir. Sokak, bir uçtan bir uca oynamak, yorulunca soluklanıp yorgancının deposundaki lavabodan su içmek, dönüp yeniden araba aynalarına ve yeniden evlerin camlarına rağmen top oynamaya devam etmek içindir. Yorgancının depodaki çocukların başında belirip onları sırtan bir yüzle kolonya sürünmeye, gelip dükkânda pervane karşısında serinlemeye çağırması için vardır sokak. Onların terli alınlarını parmakları tombul, etli elleriyle silsin, oyunu bırakıp oturacak olurlarsa onlara gazoz alsın diye vardır.

Oyuna dönecek çocuklar sonra. Plastik top, kafesinden kurtulmuş bir kuş gibi savrulurken sağa sola uçuşacak yine. Sokağın öbür ucuna kaçacak top. Çocuklar, “Atan alır, atan alır!” diye bağırarak. Atan, kollarını iki yanda bezgince sarkıtıp ayaklarını sürüye sürüye topa doğru yönelecek. Alıp geldiğinde yeniden başlayacak. Atan alacak. Atan aldıça yeniden, yeniden attıkça yeniden. Sonra kenarda duran arabalardan birinin altına sıkışacak top. Biri koşacak peşinden. Atan, sekiz yaşında, bacakları çöp, simsiyah başı kocaman, kara gözlü, mor dudaklı bir çocuk olacak. Arabanın arkasına dolaşacak, eğilip durumun ciddiyetine bakacak, sonra yere yatacak. Çöp bacaklarından birini arabanın altına sokup topa bir tekme yapıştırarak. Yok. Kurtulmayacak top. Biraz daha kaykılacak arabanın altında. Bir tekme daha. Top arabanın altında bir yere çarpıp sekecek, çocuğun daha yakınında duracak. Elini uzatıp alacak topu oradan. Kucağında topuyla iki arabanın arasından geçip iki kale arasına çıkarken sokağın başından telaş içinde koş-

turarak gelen bir araba altına alacak çocuğu. Çocuk bağıracak. Çocuğun bağırtısı, iğnesi aniden kaldırılmış bir pikabın sesi gibi tam ortasında susacak. Çocuk bayılacak. Arabanın içindeki adam ve yanında oturan, sigara ağızlığı edepsiz dudaklarında donup kalan kadın öldü sanacaklar çocuğu. Direksiyondaki korkuya kapılacak. Gaza bastığı gibi, bağırttığı arabayı savurarak kenarda bekleyen öbür arabalara çarpa sürte köşeyi dönüp kaçacak. Kimse alamayacak plakasını arabanın. Ama biri, elektrikçinin kalfası, arabayı tanıyacak. Bu, diyecek, falancanın arabası değil mi yahu?

Çocuğu, cankurtaran bile beklemeden, kargatullumba, hastaneye kaldıracaklar. Çocuk küçük, çocuk baygın, çocuğun daha süt kokan kemiklerinden çıkan sesi, çocuğun o kapkara topaççık başının asfalta vurduğundan çıkan sesi bütün sokak duydu. Öylece çakıldı kaldı çocuğun arkadaşları. Esnaf öylece kalakaldı bir müddet. Birileri bir arabanın arka koltuğuna yatırdı sonra, sarımadan, örselemeden, aldılar, hastaneye taşıdılar. “Allahım, gene de sen bilirsin ya, kıyma bu yavruya,” dediler. Ellerinin tersiyle gözlerinin kenarlarını sildiler birbirilerine göstermeden.

Hastaneden altı ay sonra dönecek çocuk sokağa. Altı ayda, yemediği narkoz, altına yatmadığı neşter, kusup sıçmadığı çarşaf, üstünden geçmediği sedye kalmayacak. Kafatası su toplayacak, şişecek şişecek, odalara, servislere, muayenehanelere sığmayacak. Yeni doğmuş kuzuların bacakları gibi o incecik, o sütücük kemiklerine platin üstüne platin, çivi üstüne çivi vuracaklar. Yine de onduramayacaklar çocuğu. Bir taksi yanaşacak evlerinin önüne. Önce bagajdan tekerlekli sandalyeyi indirecekler, ardından çocuğu kucaklayıp sokacaklar apartmana. Çocuk bir daha hiç yürüyemeyecek. Ağlamaktan yüzü yemyeşile kesmiş anası, “Ölmediğine şükür,” diye avunacak eşe

dosta anlatırken. Her gece uyumadan Allah'a ilenecek bir yandan. "Senin kudretin kırılınsın, benim yavrumu mu buldun bunca kulun içinden?" diye. Anne hep ağlayacak, tekerlekli sandalyenin her arkasını dönüşünü fırsat sayıp. Her yeni ameliyatında çocuğun, anne yine ağlayacak, önce korkudan, sonra sevinçten, daha sonra çaresizliğini hatırladığından. "Bana bir şey olursa," diyecek, "Allah korusun, kim bakar benim kanadı kırık yavruma?"

Falancanın arabasını şikâyet edecek çocuğun babası, elektrikçinin çırağını şahit götürüp yanında. Hastane günlerinin ilk zamanlarında olacak bu. "Tamam, sen çocuğunu, hanımını bir başına bırakma hastane köşelerinde," diyecekler. "Biz sana haber veririz." Verecekler. Şikâyetinden üç-beş gün sonra. Daha koru kararmamış öfkesiyle koşa koşa karakola gidecek baba, elektrikçinin çırağıyla. Komiserin odasına alacaklar. İçeride, komiserin karşısında oturan adam, yerinden bile kalkmayacak baba içeri girince. Ufak bir doğrulacak şöylece. Komiser adamın karşısındaki koltuğu işaret edecek babaya. "Buyurun," diyecek. Çırak ayakta kalacak. Baba bastırmaya çalıştığı öfkeyle bir yutkunacak. Bir yutkunacak ki ama ne yutkunmak. Sanki ciğerlerini yutacak, sanki genzinden aşağı sarı yeşil bir zehir akacak. "Sayın vekilimiz," diye başlayacak söze polis amiri. "Çok üzölmüşler öğrenince. İstirham ederim kendileri anlatsınlar." Adam yine gerinecek genişlemesine. Bacaklarını iyice açıp taşaklarını devletin suni deri koltuğuna bırakacak yine rahat ve huzurlu bir yaslanışla. "Geçmiş olsun beyefendi kardeşim," diyecek sayın vekil. "Çok üzöldüm hakikaten. Dünden beri bir gram uyumadım." Çocuğun babası araya girmek isteyecek bir an, "Biz günlerdir uyanıkken kan ağlıyor, uyurken kan uyuyoruz," demek isteyecek. Diymeden vekil devam edecek. "Ben de babayım. Ellerinden öper iki kızım bir de oğlum var. Bilirim evlat ne

demek. Allah yardımcınız olsun. Bizim oğlan biraz hayta. Söz de geçiremiyoruz. Biz böyle miydik? Babamız hôt dedi mi osuruğumuz kesilirdi affedersin. Bir cahillik etmiş işte...” Baba derin bir nefes alacak. Komiser anlayacak babadan yana yükselen fırtınanın gelişini, araya girecek. “Beyefendi diyor ki, oğlunun bu kabahatine karşılık, yani yerini tutmaz tabii de...” Elektrikçinin çırağı bölecek komiserin lafını. “Komiserim, yanlış anlamazsanız...” Komiser sert, komiser çırağın varlığından rahatsız, komiser vekil karşısında tedirgin, süklüm püklüm. İşin ucunda bomboz bir Anadolu kazasında emekli olmak da var. “Söyle,” diyecek çırağa. “Ben kazayı gördüm, direksiyonda vekil bey vardı. Yanında da sarışın bir bayan oturuyordu.” Komiser, bayan lafına sinirlenmiş gibi bağırarak. “Karışma sen! Çık dışarı!” Sonra odadaki polise dönecek, “Çıkarın delikanlıyı, siz de çıkın, hadi bakalım. İki baba konuşsunlar kendi aralarında.”

Kim bilir ne konuşacaklar sonra. Kim neye, kim kimin hangi sözüne ikna olacak kim bilir. Baba ağlamamak için burnunun direğinde sızıyla dönecek hastaneye. Bir kuruş para harcamayacak ama hastaneye. Çıktıktan sonra haftalarca, aylarca erzaklar gelecek eve. Sandık sandık meyve, sebze, torba torba ilaç, üst baş, bayramlarda mağaza çekleri. Çocuğun annesine iş bile verecekler. Adamın dükkânlarından birinde. Bir pastane, şehrin en afili otelinin altında, havalı bir dükkân. Öğlene kadar gidecek kadın. Poğaç, açma, simit hamuru karıp fırına verecek, sonra dönüp evine gelecek. Hem maaşı tam yatacak hem de sigortası. Gık demeyecek ne anne ne baba. Ama anne, geceleri Allah’a ilenmeye devam edecek. “Senin rahmetin kör olsun,” diyecek. “Bunca iblis salma gezerken dünyada, benim oğlumu mu buldun sakat edecek?”

Oğlu uyanmamışsa iyi, o zaman o uyanana kadar dönmüş olacak pastaneden. Ama uyanmışsa fena. Yalnız

bırakamaz, anası yokken elsiz ayaksız kalan çocuğunu. Hem işler de artacak pastanede gün güne, kimi zaman eve dönmeleri ikindiye bulacak. Bir çare bulmak lazım. Bulacak. Karşıda yorgancı var. O diyecek ki bir gün, “Yenge Hanım, çocukla zor oluyordur sana. Komşuyuz şunun şurası. Bırak işe giderken gündüzleri. İster dükkânda otursun arkadaşlık etsin bana, isterse de yanda depoda çekyat var; yatsın televizyon seyretsin orada.” Kadın seviyecek. Çocuğu yorgancıya indirip kuş gibi pırpır kanat çırparak gidecek işine artık.

Yorgancı kucaklayıp yorganların üstüne yatırarak çocuğu önce. Baktı sıkılıyor, “Televizyon açayım mı sana, yatırayım mı içeri seni?” diye soracak. Alacak kucağına yine, götürüp çekyata yatırarak. İlk günler böyle bir oraya bir oraya taşıyıp duracak. Sonra bir gün, içeride yatmış televizyon seyrederken yanına gelecek yorgancı. Elini alınına koyup terini silecek çocuğun. “Çok sıcaklamışsın yavrum, niye demiyon amcana? Hasta olursun böyle terleyip üşütürsen! Annene ne deriz sonra?” Üstünü soyacak çocuğun. Korkacak çocuk. Ama ses edemeyecek. Adam dükkân tarafına geçip tezgâhının başına oturacak yine. Çocuğun korkusu dinecek. Sonraki günler gelir gelmez üstünü soyacak çocuğun depoda. “Bak, nasıl ter kokmuşsun,” diyecek, koklar gibi yaklaşıp göğsünü öpmeye başlayacak. Çocuk tepinmeye, adamı itmeye çalışacak. Ama adam vazgeçmeyecek. Alacak çocuğun kumru ayağı gibi minnacık elini, kasığının taş kesilmiş yerine bastırarak. Sonra bir, iki, derken fermuarını da açacak. “Sakin bağırılmaya kalkma rezil edersin ananı da babanı da,” diyecek, “Orospu mu olsun anan sonra? Baban pezevenk mi olsun istiyorsun? Ses çıkarma!” Sonra kim bilir neler yapacak. Kim bilir neler.

Aylar aylar sürecektir bu. Derken bir gün, sayın vekilimizi bir Ankara pavyonunda vuracaklar tam dört kur-

şunla. Beyni kırmızı halılara akacak boza gibi. Vekilin oğlu, ablalarıyla mal dalaşına tutuşacak. Çocuğun annesini işten çıkarıp gönderecekler pastaneden. Erzak paketleri, meyve sandıkları, kömür torbaları ve bayramlıklar kesilecek. Anne dönünce, çocuk da eve dönecek. Bir haller olacak çocuğa ama. Bağırış çağırış uyanışlar, durup durup, “Anne, ellerimi yıkayalım mı?” demeler, durup dururken ağlamalar, ateşler, havaleler. Annesi, “Korkma yavrum,” diyecek. “Bak buradayım ben, gitmiyorum hiçbir yere artık.” Hep aynı şeyi geçirecek aklında anne. “Ya ölürsem ben,” diye diye saçları ağaracak. “Ben ölürsem kim bakar benim yavru kuzuma?” Anne ölmeyecek. Ama baba, daha oğlu ergenliğe ermeden ölüp gidecek. Anneye emekli, oğlana sakat maaşı bağlayacaklar babasından. Öyle büyüyüp gidecek çocuk.

Burada bir sokak var. Uzun, ağaçsız ve derin derin uyuyan arabalarla dolu karanlık bir sokak. Birazdan gün, süt mavi örtüsünü sokağın üzerine serecek, evler ağaracak. Gün, köşeden sokağa girecek. Sahiplerini bekleyen atlar gibi sıra sıra dizili arabalar bir bir uyanacak, silkele-nip yollara düşecek. Bugün bir cenaze kalkacak bu sokaktan. Felaketlerde çabucak toplaşveren esnaf, yorgancının dükkânı önünde birikecek öğlene doğru. Kimisinin sesleri seçilecek kalabalığın arasından. “Ölmüş,” diyecek sesler, “beyin herhalde, simsiyah kesilmiş adamcağızın yüzü.” Birdenbire başı dönüvermiş olacak yorgancının. Elindeki çuvaldızı bile bırakmaya aralık bulamadan yüzüstü kapaklanacak tezgâhının üstündeki sateni türbe yeşili yorgana boylu boyunca. Elinde duran bız gibi iğne, göğsünü delip kalbine saplanacak, ciğerine kadar girecek ucu. Esnaf, iğneyi ciğerine sokmuş yüzüstü yatarken bulacak yorgancıcıyı morarmış, korku dolu yüzüyle. Sonra ambulans çağrılacak. Kapkara, fermuarlı bir poşetin için

Burada bir sokak var. Uzun, ağaçsız ve derin derin uyuyan arabalarla dolu karanlık bir sokak. Birazdan gün, süt mavi örtüsünü sokağın üzerine serecek, evler ağaracak. Gün, köşeden sokağa girecek. Sahiplerini bekleyen atlar gibi sıra sıra dizili arabalar bir bir uyanacak, silkelenip yollara düşecek. Bugün bir cenaze kalkacak bu sokaktan.

Mahir Ünsal Eriş altı yıl aradan sonra yeniden okurların karşısına çıkıyor. *Kara Yarısı*'nda, yaşadıkları yerlerin küçük dünyalarına, aşamadıkları içsel sınırlara yahut muhitin kalıplarına hapsolanları ele alıyor. Kimi öykülerde kasabaların dar sokaklarında gezip tutucu, küçük, hiçbir gelecek vaat etmeyen yerlere sıkışıp çırpınanları resmediyor. Kimilerinde de bir kaza ya da alın yazısına kurban gidenlerin yahut âdemoğlunun kara yarısına; yani hasede, fesada, çekememezliğe hatta basbayağı içindeki şerre kaptıranların peşine takılıyor. Lakin aydınlığı da zifiri karanlığı da okurlarının yakından bildiği o canlı, iştahlı, yaşam fişkırان üslubuyla anlatıyor.

#haset #şer #kin #adaletsizlik #rastlantı #direnmek
#küçükkyerdeyaşamak #hezeyan

